

Krúdy Gyula: A hídon c. novellájának elemzése

A XX. században megfigyelhető az egyes műnemek közötti határok elmosódása. Pl. a lírai hatás sokkal erősebbé válik az epikus alkotásokban. A szöveg lírizálódásának v. szubjektívizálódásának nevezik ezt a változást, melyre az egyik legelső példa a magyar irodalomban Krúdy Gyula művészete.

A poétikusságot és az elégikusságot ötvözve egy sajátos vegyes műfajt teremtett, a lírai novellát, melyben előtérbe kerül a hangulatiság, az egyéni élmények, látomások felvillantása. Első nagy sikerét ez az új műfaj hozta meg számára. Az 1910-es évektől jelennek meg a Szindbád-novellák.

Krúdy az Ezeregyéjszaka szereplőjéből eredezteti saját hőstét, aki lassan a szerzői- elbeszélői én alteregója lesz. Szindbád alakja 1911-től haláláig, 1933-ig kísérte az író. Időrendben a következő művekben szerepelt: Szindbád ifjúsága(1911), Szindbád utazásai(1912), Francia kastély(1912), Szindbád: a feltámadás(1916), Szindbád megtérése(1925), Purgatórium(1933).

A Szindbád-novellák általános jellemzői:

Helyszínek, a történés ideje: a szövegek helyszínei leggyakrabban felvidéki vagy alföldi kisvárosok, ill. Bp. akkori külvárosi kerületei.

A szövegek ideje kiemelt szereplője a történeteknek, Szindbád egyetlen célja mindig az ifjúság emlékeinek megragadása. Az idő az önazonosság forrása, amikor Sz. az ifjúság színtereire indul, oda akar visszatérni, ahol ő önmaga volt, ahol a nevét kapta. A szövegekben az idősíkok rendszeresen ütköznek, és gyakran egyszerre jelen vannak egy mondaton belül is.

Szereplők, tartalom:

A Sz. szövegek közös jellemzője, hogy szervezőelvük nem elsősorban a cselekményesség, ok-okozatiság, hanem az emlékezés tudatbeli folyamatának nyelvi megformálása. Nem a szereplők és a történet az elsődleges, hanem a szinte egyetlen állandó szereplő, Szindbád kísérlete a múlt megragadására. A történet mellékessé válik, a szerző hosszan, részletezve, ráérősen mesél ízekről, színekről, hangokról, melyek mind személyes emlékeket idéznek, vagyis a múlt 1-1 darabját jelentik. Az író ifjúkora, a boldog békeidők világa elevenedik meg, melyben összefonódik vágy és valóság, egyfajta különös időtlenséget teremtve. Az elbeszélő hangsúlyozza, hogy főszereplője (képmása) már minden történetet átélt és feladata ezek újraélése.

Motívumok:

- a szerelem és a halál összekapcsolása
- az elmúlás tapasztalata
- az élet élvezésének hangsúlyozása, a szerelem, az étkezés
- az emlékezés

Stílus, korstílus:

Krúdy stílusa sajátos ötvözete az impresszionista-szecessziós prózának és a szürrealizmusnak. A szerző nem kategorizálható, életében semmilyen irányzathoz tartózkodni nem vallotta magát.

Utóélete:

1971-ben Huszárik Zoltán Szindbád című film

Márai Sándor: Szindbád hazamegy c. regény

A hídon

A novella felütése jelzi: hatalmas a távolság a halálra készülő mesélő-visszaemlékező kora és a felidézett fiatalsága között.

Múlt és jelen ellentétét és ugyanakkor egymásba játszását is érzékelteti a vissza-visszatérő kép: "a híd...ívei alatt...vágat egy tiszta kis folyó"

A régmúlt idők ködéből egy nőalak bukkan fel, a cukrászné, akinek barna szeme volt, barna haja volt, s regényt olvas a kassza mellett.

„Vajon él-e még Amália” - ezzel utazása célját is kijelöli

Az egykori szerelmek, lányok és asszonyok emléke a múltidézés középpontjába kerül a Szindbád-novellákban.

A meg nem nevezett városka (Podolin) időtlensége teremti meg a jellegzetesen krúdys atmoszféra alapját: "Már akkoriban eltűnődött ezeken a halott ablakokon..."

A hangulatfestés eszközeiként alkalmazza az író a különféle hanghatásokat: nyikorgott, csengő csilingelt

A nosztalgikus tűnődést, merengést hirtelen izgatott várakozás, a várva várt találkozás nyugtalan vágya váltja fel.

A belső értelmi változást fonja össze Krúdy a külső hatásokkal: torony harangja-katonák.

Pergőbbé, élettelibbé válik ez a világ, Sz. is megfiatalodva halad a cukrászbolt felé.

Teljesen idilli környezet a főhős számára, ill. saját maga számára, hiszen Szindbádon keresztül éli át újra a régen elvesztett boldogság mámorító érzését.

Elidőz a legkisebb részleteknél, örömmel fedez fel minden apróságot, ami ifjúkorára emlékezteti: szivarfüst, kávéfolt, Makart-csokor. Az illúzió tökéletes. A részletek jelzik, hogy az örök változatlanság csak káprázat, tünékeny ez a boldogság. (lány képe)

Mesterien felépített fokozatossággal leplezi le a varázslatot a szerző, míg végül kénytelen bevallani boldogságkeresésének reménytelenségét.

A lírai novella különösen szép, költői részlete a csodált hölgy bemutatása: „A barna nőcske..."

Szindbád és a cukrászné beszélgetése szétdúlja az idillt.

A hajósnak szembe kell néznie azzal a ténnyel, hogy egykori szerelme meghalt. Annak lánya pedig már csak egy öreg idegent lát benne.

A visszafordíthatatlan időre utal a medalion is, egykori szerelmi ajándék, jelentését a lány már nem ismeri.

Irrealitás és realitás, álom és valóság ütközik össze a fájdalmas zárlatban, a korábbi mesés időtlenséget végérvényesen felváltja a tényleges idő—ezt hangsúlyozza a központi motívum megismétlése: a folyó fürgén fut...

A melankolikus beletörődés, csalódottság és kiábrándultság értése hatja át a mű befejezését, s általában a Szindbád-novellákat.

Ezek a művek új korszakot nyitottak az író életművében, és lényeges változást hoztak a magyar epika történetében is.

Krúdynál a magyar hagyományok (Mikszáth, Jókai) ötvöződtek az új irányzatokkal (imp., szimbolizmus, szecesszió, szürrealizmus).